

Miljöutskottet

Statsrådets redogörelse om EU-politiken

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse om EU-politiken (SRR 7/2020 rd): Ärendet har remitterats till miljöutskottet för eventuellt utlåtande till stora utskottet. Tidsfrist: 31.5.2021.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig i EU-ärenden Johanna Kentala-Lehtonen, statsrådets kansli
- specialsakkunnig Sanna-Helena Fallenius, jord- och skogsbruksministeriet
- specialsakkunnig Niina Honkasalo, kommunikationsministeriet
- råd för internationella ärenden Liisi Klobut, miljöministeriet
- ledamot av Europaparlamentet Laura Huhtasaari, Europaparlamentet
- ledamot av Europaparlamentet Miapetra Kumpula-Natri, Europaparlamentet
- ledamot av Europaparlamentet Silvia Modig, Europaparlamentet
- ledamot av Europaparlamentet Ville Niinistö, Europaparlamentet
- ledamot av Europaparlamentet Mauri Pekkarinen, Europaparlamentet
- ledamot av Europaparlamentet Sirpa Pietikäinen, Europaparlamentet
- ledamot av Europaparlamentet Nils Torvalds, Europaparlamentet
- ledande expert Matti Kahra, Finlands näringsliv rf
- skyddschef Tapani Veistola, Finlands naturskyddsförbund rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Syftet med redogörelsen är att dra upp riktlinjerna för Finlands EU-politik under de närmaste åren. Utgångspunkterna för redogörelsen är regeringsprogrammets EU-politiska prioriteringar. Miljöutskottet har granskat redogörelsen med avseende på sitt ansvarsområde och välkomnar visionen om ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart EU i enlighet med målen för hållbar utveckling. Målet är världens mest konkurrenskraftiga och socialt mest inkluderande klimatneutrala ekonomi. Utskottet delar statsrådets ståndpunkt och vill fästa stora utskottets uppmärksamhet vid följande aspekter.

Utlåtande MiUU 9/2021 rd

Klimatneutralitetsmålet

Utskottet instämmer i att målet för EU:s gröna giv (Green Deal), att göra EU till ett rättvist, välmående och klimatneutralt samhälle, också väl motsvarar Finlands mål. Det övergripande sättet att ta itu med hållbarhetsutmaningarna i den gröna given är synnerligen välkommet. Det är viktigt att åtgärderna inom de olika politikområdena stöder omställningen till klimatneutralitet och att de åtminstone inte motverkar den (Do no significant harm-principen). EU:s klimatmål, miljömål och mål för hållbar utveckling ska förverkligas genomgående i unionens verksamhet.

Genomförandet av klimatavtalet från Paris och FN:s program för hållbar utveckling (Agenda 2030) är hörnstenar för att uppnå de ovannämnda målen. Utskottet betonar vikten av en aktiv och ambitiös klimatpolitik. Det ligger också i fortsättningen i Finlands intresse att EU behåller sin roll som föregångare i klimatpolitiken och ställer upp ambitiösa mål för att uppnå målen i klimatavtalet från Paris. En aktiv klimatdiplomati har en viktig roll för att åstadkomma en global effekt.

Ett klimatneutralt EU 2050 är ett mål som bör styra allt beslutsfattande i EU. Här har Finland en roll som är större än vad vår storlek ger vid handen. Vårt nationella mål för klimatneutralitet 2035 är ett av de mest ambitiösa. Rollen som föregångare och vårt tekniska kunnande gör det möjligt att uppnå målen för utsläppsminskning men främjar också exporten av finländsk teknik, uppkomsten av nya arbetstillfällen och därigenom den ekonomiska strukturomvandlingen. Samtidigt kan också koldioxidhandavtrycket stärkas. Föregångarländerna drar nytta av sina åtgärder också genom att ekonomin stärks. Detta har konstaterats i flera ekonomiska undersökningar, varav den senaste är en internationell miljöekonomisk utredning som beställts av Sitra¹. I undersökningen sägs det att en ambitiös klimatpolitik med investeringar i ren teknik och förbättrad produktivitet stöder en hållbar ekonomisk tillväxt. Det är möjligt att frikoppla den ekonomiska tillväxten från växthusgasutsläppen. Till exempel växte EU:s ekonomi med över 50 procent 1990—2016, men koldioxidutsläppen från bränsleanvändning minskade med 25 procent. Parisavtalets mål på 1,5 grader förutsätter dock inte bara en stark och konsekvent politik inom samtliga ekonomiska sektorer, utan politiken måste också genomföras på ett trovärdigt sätt under flera årtionden.

Inom EU har man nått en preliminär överenskommelse om att skärpa utsläppsminskningmålet för 2030 (40%) till minst 55 procent jämfört med 1990 års nivå, och om en klimatlag som omfattar hela EU. Samtidigt har man kommit överens om processen för att nå målet för 2040 och om en indikativ växthusgasbudget. De förslag till revidering av klimat- och energilagstiftningen som ska utfärdas av kommissionen sommaren 2021 för att svara mot de skärpta målen kommer att vara ytterst betydande. Utskottet anser att EU:s klimatlag och dess långsiktiga mål effektivt kommer att styra omställningen till klimatneutralitet och förbättra klimatpolitikens förutsägbarhet, vilket är viktigt med tanke på de industriella investeringarna och därigenom den europeiska industrins internationella konkurrenskraft. Det är viktigt att sörja för näringslivets villkor, eftersom enbart offentliga medel inte räcker för att motverka klimatförändringen utan det krävs också stora privata investeringar i utsläppssnål teknik. En konsekvent och förutsägbar reglering är nödvändig för att säkerställa en stabil investeringsmiljö för verksamhetsutövarna. Kampen mot klimatförändringen är en drivkraft som främjar innovationer, sysselsättning och tillväxt. Klimatvänliga

---

¹ Growth-positive zero-emission pathways to 2050, Paul Drummond, Daniel Scamman, Paul Ekins (UCL), Leonidas Paroussos (E3-Modelling), Ilkka Keppo (UCL and Aalto University).

Utlåtande MiUU 9/2021 rd

produkter efterfrågas på världens största marknad, och samtidigt utvecklas den utsläppsreducerande tekniken och priset på den sjunker.

Utskottet anser att man vid omställningen till en klimatneutral ekonomi bör prioritera en minskning av de fossila utsläppen, särskilt inom energiproduktionen. I lagstiftningsarbetet ska man sträva efter kostnadseffektivitet, förutsägbarhet och långsiktighet och efter att skapa en gynnsam investeringsmiljö på ett hållbart sätt. Lagstiftningen ska vara teknikneutral och sporra till och möjliggöra teknisk utveckling och innovationer, inte bara basera sig på redan existerande lösningar.

I likhet med statsrådet välkomnar utskottet en öppen beredning av EU:s klimatlagstiftning och utveckling av möjligheterna att delta. Förändringskravet när det gäller att bygga ett klimatneutralt samhälle är omfattande, och det är omöjligt att uppfylla utan medborgarnas stöd, för att garantera social rättvisa och åstadkomma en rättvis omställning. För att klimatpolitiken ska vara godtagbar måste den vara socialt och regionalt rättvis och genomföras effektivt. En rättvis omställning ska stödjas genom EU:s budget i alla medlemsländer, och en förutsättning för att få stöd ska vara att man förbinder sig till EU:s klimatmål. Utskottet anser det vara viktigt att utgångspunkten även i fortsättningen är att klimatåtgärder ska krävas i hela EU av alla medlemsstater, även om kravet på en utsläppsminskning på 55 procent är gemensamt.

Hållbar användning av naturresurser

I redogörelsen betonas det att den biologiska mångfalden i Europa måste vara på väg mot en tillräcklig återhämtning 2030. Målet ska vara en ekologiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt hållbar användning och utveckling av naturresurserna, som tryggar inte bara bevarandet av den biologiska mångfalden utan också de näringar som baserar sig på den.

Miljöutskottet betonar också vikten av att skydda den biologiska mångfalden. Den biologiska mångfalden och klimatförändringen är oskiljaktigt sammankopplade, och fungerande ekosystem är viktiga för att stävja klimatförändringen också globalt. Klimatförändringen orsakar förändringar i arternas livsmiljöer, vilket påverkar deras överlevnadsförmåga. Ju mer temperaturerna stiger, desto färre arter kan överleva. Å andra sidan förvärras klimatförändringens konsekvenser av svaga ekosystem, på samma sätt som de lindras av livskraftiga ekosystem. EU:s strategi för biologisk mångfald är ett viktigt verktyg i detta arbete. I strategin finns olika restaureringsmål, målet att trygga gamla orörda skogar och målet att 30 procent av EU:s land- och havsyta ska skyddas. Dessutom bör minst 10 procent av båda omfattas av ett strikt skydd. Skyddsmålen är gemensamma mål för hela EU.

Utskottet betonar behovet av att bevara tillräckligt med orörda områden globalt för att naturen ska förbli livskraftig. Därför är det viktigt att den internationella regleringsmiljön samtidigt stöder både skyddet av den biologiska mångfalden och stävjandet av och anpassningen till klimatförändringen. Målet bör vara att parterna i FN:s konvention om biologisk mångfald vid det möte som ska hållas i Kunming i Kina i oktober 2021 kommer överens om skydd och hållbart nyttjande av den biologiska mångfalden, så att livsförutsättningarna på jorden kan tryggas. På global nivå är det viktigt att andelen naturskyddsområden och jord- och vattenområden som skyddas med andra områdesbaserade metoder höjs till 30 procent. Utskottet anser att det kommande mötet är ett unikt

Utlåtande MiUU 9/2021 rd

tillfälle att i likhet med Parisavtalet få till stånd ett globalt bindande avtal för att stoppa förlusten av biologisk mångfald och att beakta den vetenskapliga aspekten i syfte att trygga en tillräcklig skyddad areal i hela världen.

Utskottet vill fästa stora utskottets uppmärksamhet på Dasguptas ekonomiska rapport från februari 2021². Rapporten poängterar att ekonomin inte är isolerad från naturen utan är beroende av den. Naturens mångfald är ett värdefullt kapital för mänskligheten. Denna förmögenhet bör skötas med respekt för dess värde. Det är svårt att sätta ett pris på naturvärdena, men det är sannolikt nödvändigt för att förstå den biologiska mångfaldens och ekosystemtjänsternas ekonomiska betydelse och få med dem i de praktiska beslutsprocesserna.

Cirkulär ekonomi och hållbar bioekonomi

Utskottet betonar att omställningen till cirkulär ekonomi bör påskyndas även på EU-nivå. Genom cirkulär ekonomi kan man effektivare begränsa klimatförändringen och dessutom också förbättra resurseffektiviteten och minska beroendet av kritiska material. Den cirkulära ekonomin förutsätter också en hållbar hantering av kemikalier. Till exempel inom byggbranschen finns det en betydande potential för cirkulär ekonomi på EU:s inre marknad. Det arbete som utförs inom EU för att öka energi- och resurseffektiviteten vid byggande och renovering av byggnader stöder förutom klimatmålen också åtgärder som hänför sig till hållbar användning av naturresurser och till cirkulär ekonomi.

Den 8 april 2021 godkände statsrådet ett principbeslut om främjande av cirkulär ekonomi i Finland. Principbeslutet utgår från en vision om att ett klimatneutralt samhälle med cirkulär ekonomi ska utgöra grunden för Finlands ekonomi 2035. Utskottet anser att målen i principbeslutet, minskad förbrukning och hållbar användning av icke-förnybara naturresurser, ökad resursproduktivitet och ökad cirkulär materialanvändning, är viktiga. Kommuner, företag och andra aktörer kan ansluta sig till avtalet och ingå frivilliga förbindelser för att uppnå naturresursmålen i programmet för cirkulär ekonomi, öka användningen av återvunnet material och främja ett klimatneutralt cirkulärekonomiskt samhälle.

Utskottet betonar liksom redogörelsen skogarnas mångsidiga betydelse för såväl ekonomin och sysselsättningen som rekreationsändamål och den biologiska mångfalden i vårt land. På längre sikt kommer kolsänkorna i skogarna och inom hela markanvändningssektorn att få en allt större betydelse för att uppnå klimatmålen, och regleringen och politikåtgärderna på EU-nivå kan förväntas öka inom detta område, även om skogspolitiken i princip hör till den nationella beslutanderätten. Det är viktigt att man när beslut fattas i EU förstår grunderna för ett hållbart skogsbruk och att man försöker hitta incitament för att öka kolsänkorna och då beaktar att merparten av skogarna är privatägda. En hållbar bioekonomi har en viktig roll i bekämpningen av klimatförändringen, när fossila material kan ersättas med trämaterial. Exempelvis inom träbyggandet är det möjligt att minska livscykelutsläppen och öka de långvariga kolsänkorna i den byggda miljön. Det behövs mer vetenskaplig kunskap om skogarna på EU-nivå till stöd för beslutsfattandet, och samarbetet mellan Europas skogsområden bör förbättras.

---

2 The Economics of Biodiversity: The Dasgupta Review.

Utlåtande MiUU 9/2021 rd

Skogen och marken är viktiga för att stävja klimatförändringen, eftersom åtgärder i anslutning till dem för närvarande är den enda möjligheten att binda och lagra kol från atmosfären. Till exempel kan man inom skogsvården nämna askgödning, som lämpar sig särskilt väl för torvmarker och har många fördelar för såväl skogsvård som miljö och klimat. En på rätt sätt riktad askgödning kan också främja vattenskyddet. Kraftigt växande kärträdskäppor binder koldioxid och bidrar på så sätt till att stävja klimatförändringen. Att odla kolsänkor kunde bli ett ekonomiskt incitament för skogsägarna.

Ett hållbart livsmedelssystem samt vattenskydd

Enligt redogörelsen är det viktigt att konsekvent utveckla EU:s livsmedelssystem i en hållbarare riktning. Utskottet håller med om detta. Klimatförändringen, befolkningstillväxten, de knappa råvarorna och andra miljöutmaningar förutsätter globala och nationella förändringar och anpassningar inom livsmedelssystemet. I den gemensamma jordbrukspolitiken ökar betydelsen av att till exempel minska jordbrukets klimat- och vattenutsläpp, gå in för hållbar markanvändning och öka kolsänkorna. Också betydelsen av en god behandling av produktionsdjur och bekämpning av antibiotikaresistens ökar. För att nå dessa mål krävs det ett brett och innovativt urval av metoder. Enligt EU:s strategi Från jord till bord kräver kursändringen inom livsmedelsproduktionen kraftfulla åtgärder. Målet är att minska användningen av gödselmedel med en femtedel och halvera användningen av växtskyddsmedel jämfört med den nuvarande nivån. När det gäller ekologisk produktion är målet att öka arealen till 25 procent av den totala odlingsarealen i EU. Försäljningen av antibiotika för produktionsdjur bör minska med 50 procent fram till 2030.

Utskottet betonar att en omställning från en traditionell politik som fokuserar på jordbruksproduktion och marknader till en mer omfattande och övergripande livsmedelspolitik som innefattar hela kedjan också är av avgörande betydelse på medellång sikt. Att man allt mer övergår till en vegetarisk kost är redan en global trend som erbjuder nya ekonomiska möjligheter inom jordbruksproduktionen. Genom att utveckla sunda och hållbara livsmedel från inhemska växtbaserade proteinkällor kan man skapa nya exportprodukter och öka självförsörjningsgraden i fråga om proteiner. På grund av Finlands nordliga läge kan våra jordbrukare inte tävla med andra länder i fråga om produktionsvolymen, utan med kvalitet och innovationer. Finlands starka sidor är också den låga användningen av antimikrobiella medel och en hög nivå på djurvälståndet. Det är också värt att understöda målet att öka den ekologiska produktionen till 25 procent av EU:s jordbruksareal, vilket indirekt stöder biodiversiteten.

Miljöutskottet välkomnar redogörelsens mål att lyfta fram räddningen av Östersjön som ett av EU:s spetsprojekt. Det långsiktiga och konsekventa arbetet för att skydda Östersjön har gett betydande resultat. Det är viktigt att fortsätta detta arbete, eftersom den framskridande klimatförändringen bidrar till ökad urlakning vintertid och omintetgör en del av de framsteg som gjorts. När en effektiviserad återvinning av näringsämnen inkluderas i målen för den cirkulära ekonomin förbättras möjligheterna att minska jordbrukets belastning på vattendragen. Stödsystemet inom den gemensamma jordbrukspolitiken bör garantera jordbrukarna bästa möjliga förutsättningar att införa nya miljövänliga produktionsmetoder och rikta åtgärderna så att de har största möjliga effekt på miljöns tillstånd.

Utlåtande MiUU 9/2021 rd

En ansvarsfull politik baserad på vetenskaplig kunskap

Till sist vill utskottet betona vikten av att miljö- och klimatpolitiken baseras på vetenskaplig kunskap. Även EU-lagstiftningen ska grunda sig på tillförlitlig och tillräcklig information och på grundliga konsekvensbedömningar. Utskottet välkomnar beslutet att i anslutning till EU:s klimatlag inrätta en klimatpanel inom EU, European Scientific Advisory Board on Climate Change. Det är också viktigt att EU-lagstiftningen är ändamålsenlig och tydlig och håller hög kvalitet. Med tanke på EU-lagstiftningens legitimitet och funktion är det viktigt att man iakttar subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Finansiering som stöder den ekonomiska återhämtningen efter covid-19-pandemin påskyndar omställningen till en ny fas där den ekonomiska utvecklingen och konkurrenskraften förankras i grön tillväxt och digital ekonomi. Också de aktuella ekonomiska stimulansåtgärderna bör planeras så att man inte försvårar möjligheterna att uppnå klimatneutralitetsmålet och målet att stoppa försämringen av den biologiska mångfalden.

I april 2021 antog kommissionen ett åtgärds paket som syftar till att öka finansieringen av hållbara verksamheter inom EU. Målet är att göra det lättare att rikta investeringar till hållbarare teknik och företag för att främja klimatneutralitetsmålet 2050. Utskottet anser att främjandet av en hållbar finansiering är en viktig del av den gröna omställningen och betonar att det behövs tydliga, vetenskapligt grundade kriterier för att genomföra omställningen. För att taxonomin ska kunna tillämpas på ett framgångsrikt sätt krävs det också ett nära och fungerande samarbete mellan finanssektorn och andra sektorer. Ett annat viktigt projekt som det är ändamålsenligt att genomföra på den inre marknaden inom hela EU är att utveckla företagsansvaret. Liksom statsrådet betonar också utskottet möjligheterna att effektivt främja en hållbar konsumtion i samband med internationella handelsavtal. Handelsavtalen ska för sin del främja principerna för hållbar utveckling och företagens samhällsansvar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Miljöutskottet föreslår

att stora utskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande MiUU 9/2021 rd

Helsingfors 6.5.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Hannu Hoskonen cent
vice ordförande Tiina Elo gröna
medlem Petri Huru saf
medlem Emma Kari gröna
medlem Mai Kivelä vänst
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Johan Kvarnström sd
medlem Sheikki Laakso saf
medlem Mikko Ollikainen sv
medlem Mauri Peltokangas saf
medlem Katja Taimela sd
medlem Ari Torniainen cent.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.

Utlåtande MiUU 9/2021 rd
Avvikande mening /saf

AVVIKANDE MENING

Motivering

I redogörelsen behandlar regeringen huvudsakligen fördelarna men också nackdelarna med den europeiska integrationen. Vidare presenteras de grundläggande strategierna i Finlands EU-politik sektor för sektor och även i övrigt målen för den ekonomiska och monetära unionen, konkurrenskraften, tillväxten och energi- och klimatpolitiken (inklusive industripolitiken). Vår nuvarande gröna vänsterregering har i stor utsträckning samma mål för EU-politiken som kommissionen. Som bekant är Finlands mål ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart EU. Tidvis driver Finlands regering till och med en stramare och mer ambitiös linje än unionen själv. Så är fallet till exempel i fråga om klimatneutralitetsmålet. Man bör dock komma ihåg att det finns större frågor bakom allt detta och en djupare intention att omvandla EU till förbundsstat. Det kan vi sannfinländare inte godkänna under några som helst villkor.

Sannfinländarnas utskottsgrupp välkomnar i princip en praxis med ambitionen att skapa nya mekanismer för att värna en renare och säkrare miljö. Men det ska inte drivas igenom till vilket pris som helst, och framför allt inte på det finska folkets eller basindustrins bekostnad. Den sittande regeringen har nu genom EU:s stimulanspaket varit med och räddat utländska banker med pengar från finländska skattebetalare. Vi i sannfinländarnas utskottsgrupp anser att regeringen handlar ofosterländskt och åsamkar landet skada genom sitt beslut att delta i stimulanspaketet.

Vi vill också sätta ljuset på det faktum att alltför ambitiösa utsläppsmål inkräktar på Finlands och hela områdets konkurrenskraft i jämförelse med andra länder. Detta har redan skett – och kommer att ske i ännu högre grad på sikt – om landet fortsätter på den väg regeringen slagit in på. Ett utmärkt exempel på denna dåliga utveckling är klimatneutralitetsmålet och de kraftiga åtgärderna för att driva det framåt. Besluten har haft extremt negativa konsekvenser för vår sysselsättning och för vår industri och dess konkurrenskraft.

Överlag bör man mycket noga överväga projekt som genomförs "för miljöskyddets skull". Vår utskottsgrupp har ställt sig mycket kritisk till att utse Östersjön till ett särskilt kontrollområde för utsläppsminskningar. Enligt vårt förmenande initierar detta inga positiva miljöprojekt. I värsta fall går det så att Finland åter måste axla orimligt stor börda och större ansvar än andra medlemsländer och närliggande länder.

Situationen är densamma i fråga om markanvändningen och kolsänkorna i anslutning till den. Vår utskottsgrupp anser att Finland i fortsättningen bör se till att kolsänkorna och kollagren inom markanvändningssektorn i framtiden beaktas på ett reellt sätt i klimatkalkylerna. Vi ska alltså inte skapa en situation där något land kan dra nytta av de finländska skogarnas kolsänkor och med hjälp av dem låta bli att göra utsläppsminskningar.

Avvikande mening

Vi föreslår

Utlåtande MiUU 9/2021 rd
Avvikande mening /saf

att stora utskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 6.5.2021

Mauri Peltokangas saf
Sheikki Laakso saf
Petri Huru saf